

آشنایی با

معماری منظر

(انسان و طبیعت)

تألیف:

مهندس احسان دانش فر (مدرس دانشگاه بین‌المللی قزوین)

دکتر مرتضی صدیق (مدرس دانشگاه علم و صنعت و عضو

هیئت علمی مؤسسه آموزش عالی دیلمان)

ویراستار علمی:

دکتر سیامک پناهی (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی ابهر)

انتشارات سروش دانش

سرشناسه: دانش‌فر، احسان، ۱۳۶۴
 عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با معماری منظر: انسان و طبیعت/تالیف احسان
 دانش‌فر، مرتضی صدیق؛ ویراستار علمی سیامک پناهی.
 مشخصات نشر: تهران: سروش دانش ۷۳۶۲، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص: مصور.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۷۳-۹۱-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: معماری منظر - باغسازی منظر - طراحی منظر - تاریخ
 شناسه افزوده: صدیق، مرتضی، ۱۳۵۵ -
 شناسه افزوده: پناهی، سیامک، ۱۳۵۹ -، ویراستار
 رده بندی کنگره: ۵۱۳۹۱۲۲/۴۷۲SB
 رده بندی دیویی: ۷۱۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۹۶۲۰۷

انتشارات سروش دانش

نام کتاب:	آشنایی با معماری منظر (انسان و طبیعت)
ناشر:	سروش دانش
نویسنده:	احسان دانش‌فر، دکتر مرتضی صدیق
ویراستار علمی:	سیامک پناهی
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۲
شمارگان:	جلد ۱۰۰۰
چاپ:	سعدی
صحافی:	امیرکبیر
صفحه آرا:	سروش دانش
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۹۷۳-۹۱-۳

این اثر مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مولف نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار میگیرد.

مرکز نشر: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر، کوچه درخشان، پلاک ۴

تلفن: ۶۶۴۱۹۱۹۵ / فکس: ۶۶۴۷۷۵۷۰

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۷۷۵۷۲/۶۶۴۷۷۵۷۱/۶۶۴۱۱۶۶۶

www.soroushdanesh.com

pub.sdanesh@gmail.com

مقدمه

به نظر می‌رسد سیر تصور معماری منظر در کشورهای پیشرفته صنعتی رو به افول گرایش پیدا کرده است و این نشان می‌دهد که با توجه به رشد روزافزون کشورها و جوامع اروپایی غربی در عرصه خدمات و تکنولوژی و صنعت و فناوری به ابعاد انسانی و روحی و احساسی کمتر توجه شده است. به طور مثال جنگلها و محیط طبیعی به جای این که در خدمت بشریت باشد و باغها و پارک ها و تفریحگاه های متنوعی برای انسان ساخته شوند. کارخانه ها و صنایع و برج ها و مجتمع ها و غیره ... افزایش یافته و ساخته شده اند.

این بدین معنا می‌تواند باشد که توجه به خواستگاه های انسانی و طبیعی کم رنگ تر شده و آرامش و سکوت آدمی به صدا و درگونی ذهنی تبدیل شده است.

لذا این کتاب سعی بر آن دارد که بتواند اهمیت طراحی معماری منظر و سنت گذشته منظر و طبیعت را طوری یادآوری نماید که متخصصان و دست اندکاران این عرصه با علم بیشتری به گسترش این حرفه بپردازند. امید است که در ارتقاء کیفیت محیط طبیعی الهی کوشا باشیم. در اینجا از همه دوستان و همکاران و دانشجویان گرامی که در تدوین این کتاب اینجانب را یاری دادند تشکر و قدردانی می‌نمایم.

با تشکر از دانشجویان گرامی خانم مهندس لیلا تنهایی، کیانی، و غوانی نیکو، و آقای مهندس یاسین طلوعی، ابوالفضل خرمشاهی، ارسلان کریمی و دیگر دوستان.

۵	
۶	تاریخ باغسازی
۱۰	دوران مصر باستان (باغ سازی کهن)
۱۳	باغ سازی بین النهرین
۱۷	دوران ایران باستان (از قرن پنجم پیش از میلاد تا قرن هفتم)
۱۸	قرون وسطی (قرن میانی از پنجم تا پانزدهم میلادی)
۲۱	یونان (از قرن پنجم تا چهارم پیش از میلاد)
۲۲	روم (از اواخر قرن چهارم قبل از میلاد تا قرن پنجم بعد از میلاد)
۲۴	باغ سازی در قرون وسطی
۲۴	باغ های اروپا
۲۵	باغ های اسلامی در اسپانیا
۲۷	
۲۸	سیر تاریخ باغ سازی در دنیا
۲۹	تاریخچه و سبک های گوناگون هنر باغ سازی در جهان
۳۱	باغ سازی دوره رنسانس (دوران انسان گرایی) یا عصر طلایی تا امروز
۳۲	دوره باروک (قرن هفدهم)
۳۳	باغ سازی ایتالیا
۳۵	باغ سازی فرانسه
۳۹	باغ های رسمی و هندسی
۴۰	باغ های جسمی و سبک آزاد
۴۱	سبک باغ سازی
۴۳	خاور دور
۴۴	باغ سازی چین
۴۵	باغ سازی ژاپن
۴۹	عناصر طبیعی و مصنوعی (تزئینی)
۵۰	آب
۵۰	گیاه
۵۱	فانوس
۵۱	پاگودا
۵۱	پل
۵۱	سبک باغ سازی روسیه

تاریخ باغسازی ایرانی

تحول تاریخی باغ در ایران

انواع باغ ایرانی

باغ های ایرانی

تاریخ و میراث

جلوه باغ در فرهنگ ایران

باغ سازی دوران ساسانی

باغ سازی دوران مغول

باغ سازی دوران صفوی

تبریز

یزد

شیراز

هندسه باغ ایرانی

آب در باغ های ایرانی

نظام جریان آب در باغ

فواره

منابع آب جاری در باغ

گیاهان باغ

عناصر تشکیل دهنده باغ

گیاهان در باغ ایرانی

معماری در باغ ایرانی

ساختار باغ

شیوه کاشت در باغ ایرانی

مقایسه باغ ایرانی با باغ بهشت بر اساس توجیه اقلیمی

موسیقی در باغ

باغ های ایرانی

بانکوک

طراحی کتابخانه مرکزی شیراز

باغ و پارک های مشارکتی

باغ ارم در شیراز

واژه باغ در گذر زمان

۱۱۱	باغ قدمگاه در خراسان
۱۱۲	باغ عفیف آباد
۱۱۳	دولت آباد در یزد
۱۱۳	عباس آباد در بهشهر
۱۱۶	رازه‌های معماری باغ ایرانی
۱۱۷	گسترده‌گی دید
۱۱۸	محورهای آب
۱۱۹	هندسه مستطیلی
۱۲۰	تقارن
۱۲۰	مرکزیت
۱۲۱	باغ پلکانی شیراز
۱۲۱	آشنایی با باغ‌های ایرانی
۱۲۱	باغ دولت آباد

فصل پنجم: دیدگاه‌های نو در معماری منظر

۱۳۵	تعریف معماری منظر
۱۴۰	مفهوم واژه (معماری منظر)
۱۴۲	چرا معماری منظر یک هنر است؟
۱۴۴	جایگاه معماری منظر در تقسیم بندی هنرها
۱۴۵	انسان و محیط
۱۴۶	جایگاه منظر و ارتباط آن با محیط
۱۴۷	منظر شهری
۱۴۸	اهداف معماری منظر در شهرها
۱۵۲	چشم انداز
۱۵۲	انواع منظر
۱۵۳	آشنایی با اصول و قواعد طراحی معماری منظر
۱۵۴	نگاه ایران به طبیعت
۱۵۵	نگاه اروپا به طبیعت
۱۵۶	زبان منظر
۱۵۶	بیان هنرمندانه ادبیات منظر
۱۵۹	دستور زبان منظر
۱۵۹	سبک و نوع منظر
۱۶۰	منظرهای مقدس
۱۶۱	تأثیر اشکال در منظر
۱۶۲	

فصل پنجم: طراحی منظر

۱۶۵

۱۶۶

۱۶۶

۱۶۷

۱۶۸

۱۶۸

۱۶۹

۱۷۰

۱۷۰

۱۷۱

۱۷۱

۱۷۲

۱۷۲

۱۷۳

۱۷۳

۱۷۴

۱۷۴

۱۷۵

۱۷۶

۱۷۶

۱۷۷

۱۷۷

۱۷۸

۱۷۹

۱۷۹

۱۷۹

۱۸۰

۱۸۱

۱۸۱

۱۸۱

۱۸۱

۱۸۲

حس مکان در طراحی منظر

مفاهیم عملکرد ویژه

تکوین فرم

اجزا بنیادین در طراحی

فرم های هندسی

الگوی ۴۵/۹۰ درجه

الگوی ۳۰/۶۰ درجه

الگوهای دایره ای

دایره های هم مرکز و شعاعها

الگوی بیضی

کمانها و مماس ها

الگوی دایره

الگوی حلزونی

شکلهای طبیعت گرایانه

الگوی پیچ و خم

الگوی بیضی های آزاد

الگوی حلزونی آزاد

الگوی چندضلعی های منظم

الگوی ارگانیک

الگوی خوشه بندی و پراکندگی

یکپارچگی فرم

اصول سازماندهی

سادگی

تنوع

تأکید

تعادل

فرآیند طراحی کاشت

بررسی پیشینه های تاریخی

تجزیه و تحلیل محیط

طرح های تجزیه و تحلیل محیطی: شرایط اقلیمی

طرح تجزیه و تحلیل محیطی خاک

۱۸۲	بررسی ایده های طراحی
۱۸۳	شرایط محورها
۱۸۳	گردش در فضا
۱۸۳	هندسه
۱۸۴	سلسله مراتب
۱۸۴	شبکه
۱۸۵	نقاط گذار
۱۸۵	عناصر ساختاری
۱۸۵	فضای عمومی یا خصوصی
۱۸۶	منظر فرعی
۱۸۶	شکل نقش و زمینه
۱۸۶	آفرینش ادبیات طراحی
۱۸۷	کف باغ
۱۸۷	دیوارهای باغ
۱۸۷	گشودگی های باغ
۱۸۸	راهرو باغ
۱۸۸	تأثیرات زیبایی شناختی گیاهی
۱۸۸	تغییر اقلیم توسط گیاهان
۱۸۹	راه حل هایی برای رفع مشکلات مهندسی توسط گیاهان
۱۹۲	پلان کاشت

فصل ششم: طراحی باغ

۱۹۵	پیوند انسان و طبیعت
۱۹۶	معماری باغ سازی
۱۹۷	تأثیر اقلیم بر باغ سازی
۲۰۰	باغ سازی سنتی در نقاط گرمسیر فلات ایران
۲۰۰	عوامل اقلیمی مؤثر بر سبک باغ سازی
۲۰۱	مبانی طراحی
۲۰۲	مراحل باغ سازی
۲۰۳	گیاه در طراحی باغ
۲۰۶	کاربرد گیاهان در معماری
۲۰۸	کنترل خاک (فرسایش و تثبیت)
۲۱۱	کنترل صدا
۲۱۳	پاکیزه سازی هوا
۲۱۴	

۲۱۵	گیاهان کنترل کننده عبور و مرور
۲۱۶	کنترل انعکاس نورهای مزاحم
۲۱۸	کنترل ریزش باران و رطوبت هوا
۲۱۹	تهیه برنامه نگاه داری باغ
۲۲۱	اصول طراحی باغ ایرانی
۲۲۵	عنصر آب در باغ ایرانی
۲۳۰	گیاهان در باغ ایرانی
۲۳۱	معیارهای معناگرا و مفهوم ساز در گیاهان باغ ایرانی

فصل پنجم: طراحی پارک

۲۳۹	اندازه، شکل و تعداد
۲۴۰	فوائد پارک های کوچک از زبان فورمن
۲۴۱	ارتباطات و لبه ها
۲۴۱	رویکرد شبکه ای و ترکیبی
۲۴۲	راهبردهای طراحی ارتباطات در پارک ها
۲۴۳	شکل ظاهری و دیگر مباحث حسی
۲۴۷	آب
۲۴۶	گیاهان
۲۴۷	حیات وحش
۲۴۸	اقلیم و هوا
۲۵۰	فعالیت ها و گروه ها
۲۵۱	نتیجه گیری
۲۵۴	منابع و مأخذ
۲۵۵	